

29 marca 2023 r

AKCJONARIAT PRACOWNICZY W EUROPIE W 2022 R.

Europejska Federacja Akcjonariatu Pracowniczego (EFES) opublikowała nowe „Roczne badanie ekonomiczne akcjonariatu pracowniczego w krajach europejskich w 2022 r”.

W Europie następuje powolna erozja akcjonariatu pracowniczego. Świadczą o tym wszystkie istotne wskaźniki. Wyjątek stanowią: procentowy udział pracowników we własności i kapitale, a także liczba spółek oferujących plany akcjonariatu prawniczego.

Udział pracowników wzrósł do 3,26% i 447 mld euro w 2022 r., co stanowi nowy rekord. **To wspaniała wiadomość dla osób, które mogły skorzystać z planów akcjonariatu pracowniczego!** Jednak lwią część tego przypada dla menedżerów najwyższego szczebla (1,63% i 224 mld dla 9600 osób), podczas gdy część przypadająca zwykłym pracownikom nie zmienia się (1,63% i 223 mld dla 6,8 mln pracowników). W związku z tym nadal zwiększa się nierównowaga między akcjami posiadanymi przez menedżerów najwyższego szczebla a akcjami zwykłych pracowników, czyli powszechnym akcjonariatem pracowniczym. W europejskich spółkach giełdowych udział dyrektorów wykonawczych jest obecnie wyraźnie wyższy niż zwykłych pracowników, podczas gdy 15 lat temu dyrektorzy wykonawczy posiadali łącznie tylko 1,06% udziałów w porównaniu z 1,60% w przypadku zwykłych pracowników. Grupa 9600 menedżerów (średnio czterech w każdej firmie) posiada obecnie więcej niż 34 mln pracowników dużych europejskich firm. To średnio ponad 20 mln euro dla każdego członka zarządu i 33 tys. dla każdego zwykłego pracownika-akcjonariusza. Ogólnie rzecz ujmując, udziały posiadane przez zwykłych pracowników są obecnie na tym samym poziomie co piętnaście lat temu.

Coraz więcej dużych firm europejskich przygotowuje plany akcjonariatu pracowniczego. W 2022 r. 95% dużych firm oferowało akcjonariat pracowniczy, 88% oferowało plany wszelkiego rodzaju, natomiast 57% oferowało plany dla wszystkich i 54% oferowało plany opcji na akcje.

Tym samym miniony rok po raz kolejny potwierdził fakt, że akcjonariat pracowniczy jest korzystny dla tych, którzy mają do niego dostęp, i że jest pożądanym przez firmy.

Jednak powszechny akcjonariat pracowniczy w dużych firmach europejskich osiągnął szczyt w 2011 r. i od tego czasu ulega ciągłemu spadkowi. Oto główne oznaki pogarszającej się sytuacji: udziały posiadane przez zwykłych pracowników maleją, jak było widać powyżej. Zmniejsza się liczba akcjonariuszy będących pracownikami. Dzieje się tak we wszystkich krajach europejskich (z chlubnym wyjątkiem w postaci Wielkiej Brytanii). Spadek przejawia się również w liczbie dużych firm, w których pracownicy posiadają znaczące udziały. Ponadto w ciągu ostatnich dziesięciu lat nastąpił gwałtowny spadek wskaźnika powszechności akcjonariatu pracowniczego. Potwierdza to po raz kolejny, że **akcjonariat pracowniczy w Europie jest zagrożony. Staje się coraz mniej powszechny.**

W ubiegłym roku liczba akcjonariuszy pracowniczych znowu się zmniejszyła. Jest on dziś niższy niż dziesięć lat temu. W dużych firmach znajduje się obecnie 6,8 mln akcjonariuszy pracowniczych. Jeśli dodamy do tego milion akcjonariuszy pracowniczych w MŚP, ich łączna liczba w Europie wyniesie zaledwie 7,8 mln w porównaniu z 8,3 mln w 2011 r. Spadek liczby akcjonariuszy pracowniczych dotyczy wszystkich krajów europejskich z wyjątkiem Wielkiej Brytanii.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat nastąpił gwałtowny spadek wskaźnika powszechności akcjonariatu pracowniczego. Jest to szczególnie wyraźne we Francji. W kraju tym zatrudnienie w dużych firmach gwałtownie wzrosło, jednak w ślad za tym nie idzie liczba akcjonariuszy pracowniczych. W stosunku do liczby pracowników odsetek akcjonariuszy pracowniczych w dużych francuskich spółkach giełdowych wynosił w 2010 r. 41,5%. W 2022 r. jest to już tylko 32%, a w Europie – zaledwie 19%. Gdyby tempo upowszechniania udało się utrzymać, Francja miałaby dziś 3,5 mln akcjonariuszy pracowniczych zamiast odnotowanych 2,8 mln. Tak więc pod względem upowszechnienia Francja w ciągu dziesięciu lat zanotowała spadek wynoszący 25%.

Z czego wynika ten spadek? To znak, że plany akcjonariatu pracowniczego tracą na skuteczności. Wyczerpały się wspierające je krajowe polityki fiskalne.

EUROPEJSKA FEDERACJA AKCJONARIATU PRACOWNICZEGO

Promowanie powszechnego akcjonariatu pracowniczego stanowi bowiem decyzję polityczną i na ogół działaniom tym towarzyszą ulgi podatkowe. Bez wsparcia przeciętny pracownik nie może sobie pozwolić na dokonywanie inwestycji finansowych w swoją firmę. Niewiele krajów robi to skutecznie.

Z drugiej strony środków dla dyrektorów wykonawczych nie brakuje. Czyżby polityka publiczna wspierająca akcjonariat pracowniczy tam, gdzie istnieje, została niewłaściwie skalibrowana i wykorzystana przez menedżerów? Nie w tym rzecz. W rzeczywistości widać, że w wynoszącym 1,63% odsetku udziałów będących w posiadaniu kadry kierowniczej najwyższego szczebla część wynikająca z realizacji opcji na akcje i innych planów akcji pracowniczych jest śladowa i stanowi zaledwie 0,05%.

Dlaczego plany akcjonariatu pracowniczego i towarzyszące im działania polityczne są w dużych firmach coraz mniej skuteczne? Ponieważ pozostają krajowe, podczas gdy pracownicy dużych firm coraz częściej znajdują się poza granicami ojczyzny. To znane zjawisko polegające na przenoszeniu miejsc pracy.

Tym samym coraz mniejsza jest część pracowników, którzy mogą skorzystać z planów i prowadzonej polityki. Szesnaście lat temu w dużych firmach europejskich prawie co drugi pracownik nadal znajdował się w ojczystym kraju, gdzie mógł korzystać z zachęt politycznych oferowanych przez swoje państwo. Dziś dotyczy to tylko jednej trzeciej pracowników, podczas gdy pozostałe dwie trzecie pracuje poza granicami ojczyzny.

W sumie więc polityki akcjonariatu pracowniczego, pozostając na szczeblu krajowym, w ciągu kilku lat straciły 30% swojej skuteczności. To tłumaczy, dlaczego ostatnie działania legislacyjne podejmowane w kilku krajach (ustawa Pacte we Francji czy czterokrotne zwiększenie liczby ulg podatkowych w Niemczech) nie miały żadnego znaczącego wpływu na akcjonariat pracowniczy w dużych firmach.

Ta obserwacja wyjaśnia **niepowodzenie Europy w promowaniu upowszechniania akcjonariatu pracowniczego**, a jednocześnie zadowolenie z rosnącego wpływu dyrektorów wykonawczych.

Nowe badanie roczne będzie dostępne od 30 marca br. na stronie internetowej EFES pod adresem <https://www.efesonline.org/>. Szczegółowe opracowanie można [pobrać tutaj](#).

Notes to editors:

For more information please contact Marc Mathieu on +32 492 068 759.

The European Federation of Employee Share Ownership (EFES) is an international not for profit organization. EFES is the voice of employee share ownership in Europe. It was established in 1998 as the umbrella organisation of employee shareholders, companies and all persons, trade unions, experts, institutions looking to promote the development of employee share ownership in Europe.

In partnership with:

